

ליום הכניסה הקודם, הוא להו קריאת בני הכפרים — בעשרה באדר, וקריאה בעשרה — לא תקינו רבנן.

תא שמע דאינה תקנת הכרכין, מהך דתנן במתניתין: חל י"ד באדר להיות ביום חמישי, כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום. ואם איתא דתקנתא דכרכין היא, ליקדמו בני הכפרים ליום הכניסה הקודם, דהיינו יום שני, דהא אחד עשר הוא, ותקינו רבנן למקרי ביה?!?

ומתצינן: מיום הכניסה, ליום הכניסה — לא דחינן¹¹⁹.

תא שמע ממתניתין דלקמן. דתנן: אמר רבי יהודה: אימתי מקדימין הכפרים ליום הכניסה, במקום שנכנסים לעיירות בשני ובחמישי. אבל במקום שאין נכנסים בשני ובחמישי — אין קורין אותה אלא בזמנה, דהיינו בי"ד באדר, כבני העיר.

ולא ידום, ה' אלהי לעולם אודך". ודרשינן: "זמך כבוד" — ביום, "ולא ידום" — בלילה¹¹⁷.

שנינו במשנתנו: אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה.

אמר רבי הנינא: חכמים הקילו על הכפרים להיות מקדימין לקרות ליום הכניסה, כדי שיהיו פנויים בט"ו באדר, ויספקו אז מים ומזון לאחיהם שבכרכין¹¹⁸.

ב-ד ומקשינן: למימרא דתקנתא דכרכין הוי האי תקנתא?

והתנן: חל להיות י"ד באדר ביום שני, כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום. ואם איתא דתקנתא דכרכין היא, ליקדמו הכפרים ליום הכניסה הקודם, דהיינו יום חמישי, כדי שיוכלו לספק מים ומזון לכרכין!?

ומתצינן: ליכא למימר הכי, דאם יקדימו

פנויין ביום הפורים לסעודתן. ובדעת רש"י יש מקום לדון.

119. כתב בתוס' הרא"ש, דהיינו טעמא, משום דלא נרויח כלום בהקדמת בני הכפרים, שהרי גם אם יקדימו קריאתה ליום הכניסה הקודם, הרי ביום הכניסה הבא יהיו טרודין בקריאת התורה, ולא יוכלו לספק מים ומזון. וכן כתב הרש"ש.

עוד טעם כתב הרש"ש, משום דחיישינן שמא יקדימו נמי מיום ב' ליום ה' הקודם, והוי י' באדר דלא תקינו למקרי ביה.

ובתוס' רי"ד [בתחילת המסכת, ד"ה אלא שהכפרים, בסופן] כתב, דהיינו טעמא, שהרי בכל ימות השנה רגילין בני הכפרים להכנס לעיירות ביום הכניסה, ולהכי לא מקדמינן להו ליום הכניסה הקודם, שהרי ממילא היו צריכין

בלילה, צריך לקרותה ביום ב' פעמים. והביא שכן כתב הברכי יוסף [ס' תרפ"ז] בשם גדול אחד, דאם לא קראה בלילה — חייב לקרותה ב"פ ביום בתורת תשלומין. אך דחה הברכ"י דבריו, וכתב דאין כאן חיוב תשלומין, משום שלילה גורם. עיי"ש מה שכתב עוד.

117. עיין במהרש"א שמבאר היאך היא המשמעות מהני קראי.

והרש"ש כתב, דהיינו משום שמצינו לשון "דומיה" בלילה. דכתיב: "ולילה ולא דומיה ל'".

118. כך כתב הריטב"א, דמספקין מים ומזון ביום הקריאה של הכרכין. אבל הרשב"א והר"ן כתבו, דמספקין מים ומזון ביום הכניסה. והקילו עליהם שיקראו המגילה באותו יום, כדי שיהיו

ואי סלקא דעתך דתקנתא דברכין היא, וכי משום דאין בני הכפרים נכנסים בשני ובחמישי, מפסדי להו לברכין? הא אכתי בעינן שיקדימו, כדי שיהו פנויין בט"ו?!

אלא, לא תימא כדסלקא אדעתין מעיקרא, דתקינן רבנן להך תקנתא, כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבכרכין, אלא אימא דשכר הוא שנתנו חכמים לבני הכפרים, שיוכלו לקרות המגילה בימים שבאים כבר ממילא לעירות לדין — מפני שמספקים מים ומזון לאחיהם שבכרכין¹²⁰.

ולהכי, היכא דאין נכנסין בשני וחמישי, דלאו קולא היא לגביהם, ואין זה שכר להם, אין קורין אותה — אלא בזמנה.

שנינו במשנתינו: כיצד, חל י"ד באדר להיות בשני בשבת, כפרים ועירות גדולות קורין בו ביום וכו'.

והוינן בה: מאי שנא, דברי שא דמתניתין נקט התנא את ימי קריאת המגילה כסידורא דירחא, לפי סדר ימי החודש: מגילה נקראת בי"א, בי"ב, בי"ג וכו', ומאי שנא בסיפא, כד אתא תנא לפרושי היאך חל חיוב

הקריאה בכל אחד מימים אלו, דנקט התנא סידורא דיומי, דהיינו לפי סדר ימי השבוע: חל להיות בערב שבת, חל להיות בשבת, חל להיות אחר השבת וכו', ולפי סדר זה, יוצאים ימי החודש בסדר הפוך: י"ג, י"ב וי"א?!

ומבארנין: אידי דאילו היה התנא נוקט בסיפא לפי סדר החודש, שהיה נוקט קודם: "חל להיות אחר השבת" — שאז קורין בני הכפרים בי"א, ואחר כך שבת — דקורין בי"ב, ואחר כך ערב שבת — דקורין בי"ג, הרי הוו מיתחפכי ליה, שהרי אין זה סדר ימי השבוע, ומתוך כך יבואו לידי טעות.

להכי נקט בסיפא סידורא דיומי, וסדר החודש שמתהפך — אין התנא מזכירו בפירוש, רק נקט שמקדימין ליום הכניסה, ואין זה מביא לידי טעות.

שנינו במשנתנו: חל י"ד באדר להיות בערב שבת וכו' ועירות גדולות ומוקפות חומה קורין בו ביום.

מתניתין מני?

ועבדי שמחה דידהו [שנוהגת אצל כולם בי"ד]. אבל הרשב"א והר"ן פירשו, דביום הכניסה מספקין מים ומזון. והקילו עליהם לקרוא אז את המגילה, כדי שלא יטרחו בקריאתה לבוא לכרכים ביום הפורים, ויתבטלו עיי"ז מסעודתן.

ובמאירי פירש, דהקילו עליהם, בשכר שטורחין ומספקין מים ומזון כל השנה, ולא איירי בזמן הפורים כלל. וכתב הפנ"י [דף ב' ע"א, ד"ה מגלן], דהכי משמע מלשון רש"י, שכתב: "שכר הוא להם מפני שמספקין וכו'". ועיי' מה שכתב הכור לזהב בדעת רש"י.

להכנס לעירות ביום כניסה זה, ואין כאן טרחא יתירא מחמת יום הפורים. משא"כ כשחל בשאר הימים, מקדמינן להו, כדי שלא יצטרכו לבוא לעירות במיוחד מחמת הפורים.

120. כתב הריטב"א, דהכוונה שמספקין הם מים ומזון ביום חיובם, דהיינו י"ד. ואם היו קורין גם בני הכפרים בי"ד, כיון שהם טרודין גם בסיפוק מים ומזון, ממנעי משמחת פורים, אבל השתא, דקרו ביום הכניסה, ביום חיובם עסוקין הם רק בסיפוק מים ומזון, וחוזרין אחר כך למקומן,

אי [און] כרבי, אי כרבי יוסי¹²¹.

מאי נינהו דברי רבי, דאמרת דמתניתין בשיטתיה אזלה?

דתניא: חל י"ד להיות בערב שבת, כפרים ועיירות גדולות מקדימין ליום הכניסה, ומוקפין חומה קורין בו ביום.

ופליג רבי אתנא קמא:

רבי אומר: אומר אני¹²², לא ידחו עיירות ממקומן הקבוע להם, אלא אלו ואלו קורין בו ביום.

מאי טעמא דתנא קמא, דקאמר דאם חל בערב שבת, עיירות גדולות מקדימין ליום הכניסה?

דכתיב: "להיות עושים את שני הימים האלה ככתבם וכזמנם בכל שנה ושנה", משמע שכל השנים יהו שוות. ודרשינן: מה בכל שנה ושנה — עיירות קודמות למוקפין, שהרי עיירות ב"ד, ומוקפין ב"ט, אף כאן — בעינן שיהו עיירות קודמות למוקפין.

ולהכי, כשחל י"ד בערב שבת, שמוקפין קורין בו ביום, מקדימין גם את העיירות ליום הכניסה, כדי שיקדמו למוקפין.

ומקשינן: ואימא דנדרוש איפכא: "בכל שנה ושנה", מה כל שנה ושנה — אין נדחין עיירות ממקומן, אף כאן, כשחל י"ד בערב שבת — לא ידחו עיירות ממקומן?

ומתרצינן: שאני הכא דלא אפשר, דעל כרחין דחינן לעיירות ממקומן, כדי שיקדמו לכרכין. וכיון דכרכין הוקדמו לקרוא בערב שבת, דחינן לעיירות ליום הכניסה.

ורבי, מאי טעמא פליג אתנא קמא, וסבר דאף עיירות קורין בערב שבת?

משום דדרש לההוא קרא הכי: "בכל שנה ושנה", מה כל שנה ושנה — אין עיירות נדחין ממקומן, אף כאן — לא ידחו עיירות ממקומן.

ומקשינן אטעמא דרבי: ואימא דנדרוש איפכא, כתנא קמא: "בכל שנה ושנה", מה כל שנה ושנה — עיירות קודמות למוקפין, אף כאן נמי — עיירות קודמות למוקפין?

ומתרצינן: שאני הכא, דלא אפשר לאקדומי לעיירות, דהא בכל שנה אין דוחין אותן ממקומן¹²³.

ואם כן, מתניתין דקתני דבני עיירות קורין בו ביום, ואין נדחין ליום הכניסה — כרבי היא.

מס' סוטה: "משמת רבי — בטלה ענוה".

123. הקשה החתם סופר, מכדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי, מ"ט דמר לא אמר כמר? ותירץ, דפליגי בפלוגתת הר"ן והרמב"ן בטעם החילוק בין מוקפין לפרזים [הובא לעיל ב' ע"א]. דרבי סובר כטעם הרמב"ן, דמשום מעליותא דפרזים הוא, שעיקר הנס נעשה להם,

121. וכיון שכן, הלכתא כוותיהו, דסתם מתניתין כותיהו. ריטב"א.

122. מצינו פעמים רבות בש"ס [עירובין ג' ע"א, פסחים ע"ה ע"א, ועוד הרבה מקומות], שנקט רבי לשון: "אומר אני". וכתב בבית האוצר [כלל ל"ג], דזהו לשון ענוה, כמו שרגילים לכתוב בזמננו "כנלע"ד". ורבי היה עניו, כדאיתא בסוף

והשתא מבארין, מאי מילתיה דרבי יוסי, דקאמרת דמתניתין בשיטתיה נמי אזלא:

דתניא: חל י"ד באדר להיות בערב שבת, מוקפין וכפרים מקדימין ליום הכניסה, ועיירות גדולות קורין בו ביום.

ופלוג רבי יוסי אתנא קמא:

רבי יוסי אומר: אין מוקפין קודמין לעיירות, אלא אלו ואלו, עיירות ומוקפין, קורין בו ביום.

מאי טעמא דתנא קמא, דמוקפין מקדימין ליום הכניסה, ואין קורין ב"ד כעיירות?

דכתיב: "בכל שנה ושנה". ודרשינן: מה כל שנה ושנה — עיירות בארבעה עשר, וזמנו של זה — עיירות, לא זמנו של זה — מוקפין, אף כאן, כשחל י"ד בערב שבת, בעינן שיהו עיירות קורין בארבעה עשר, ובעינן לאקדומי למוקפין, משום דבעינן שזמנו של זה — לא יהא זמנו של זה.

ולהכי בני עיירות קורין בו ביום, ומוקפין מקדימין ליום הכניסה, כדי שלא יהא זמנם כבני עיירות.

ומקשינן: ואימא דדרשינן איפכא: "בכל שנה ושנה", מה כל שנה ושנה — אין מוקפין קודמין לעיירות, אף כאן, אין מוקפין קודמין לעיירות, ויקראו תרוויהו בערב שבת?

ומתרצינן: שאני הכא, דלא אפשר למעבד הכי. שהרי בעינן שלא יהא זמנו של זה — כזמנו של זה.

ומאי טעמא דרבי יוסי, דאמר שלא יקדמו מוקפין, אלא יקראו עם עיירות בערב שבת?

דדריש לקרא ד"בכל שנה ושנה" הכי: מה כל שנה ושנה — אין מוקפין קודמין לעיירות, אף כאן — אין מוקפין קודמין לעיירות.

ומקשינן אדרבי יוסי: ואימא דנדרוש הכי: "בכל שנה ושנה", מה כל שנה ושנה — זמנו של זה לא זמנו של זה, אף כאן זמנו של זה לא זמנו של זה, ונקדים את המוקפין ליום הכניסה, כדי שלא יהא זמנם שוה?

ומתרצינן: שאני הכא דלא אפשר, שהרי בעינן שלא יהו מוקפין קודמין לעיירות.

אם כן, מתניתין דידן — כרבי יוסי אזלא.

ותמהינן: וכי סבר רבי דאת העיירות לא דחינן ליום הכניסה?!

והתניא: אם חל י"ד באדר להיות בשבת, כפרים מקדימין ליום הכניסה, ועיירות גדולות קורין בערב שבת, ומוקפות חומה — למחר, בט"ו באדר.

ואילו רבי אומר, אומר אני: הואיל ונדהו

דכרכים עדיף, או שבחא דעיירות עדיף. עיי"ש.

והשפת אמת כתב, דת"ק סבר, דכיון שכבר חלה דחיה בשנה זו, ידחה אף דין עיירות, כדי שיוקדמו למוקפין. ורב ס"ל דהדחיה חלה רק במוקפין, וישארו עיירות בינן.

דמוקפין — חומתן הגינה עליהם, ואם כן, בדין הוא דלא ידחו עיירות מיומן. ות"ק ס"ל להיפך, דמשום מעליותא דכרכין, לחלוק כבוד לא"י — תקנו להם יום מיוחד. ולהכי, על כרחך יקדמו עיירות להכירא. והכי נמי איתא בריטב"א וברשב"א, דפלוגתייהו אי שבחא

עיררות ממקומן — ידחו ליום הכניסה. חזינן דדוחין את העיררות ליום הכניסה!?

ודחינן: הכי השתא! מי דמי? התם, בההיא ברייתא, הרי זמנם בשבת היא! והואיל דנדחו, שהרי אין קורין מגילה בשבת — ידחו כבר ליום הכניסה.

מה שאין כן הכא, במתניתין דאייתנין לעיל, דזמנם של העיררות ערב שבת הוא, ולהכי לא דחינן להו, וקורין מוקפין עמהם.

כמאן אזלא הא דאמר רבי הלכו אמר רב הונא: פורים שחל להיות בשבת — הכל נדחין ליום הכניסה?

ולא מסקינן למילתא, ותמהינן: "הכל נדחין"

סלקא דעתך? והא איכא מוקפין דודאי עברי למחר, בט"ו, דהא זמנם הוא!?

אלא הכי קאמר רב הונא: כל הנדחה ממקומו — ידחה ליום הכניסה.

כמאן אזלא ההיא דרב הונא?

כרבי. דאיהו אמר הכי בברייתא דלעיל¹²⁴.

דכולי עלמא מיהא סברי דמגילה בשבת לא קרינן.

מאי טעמא?

אמר רבה: הכל חייבין¹²⁵ בקריאת מגילה, ואין הכל בקיאים במקרא מגילה. להכי גזרינן

מקום נדחים ליום הכניסה. וע"ע בשאגת אריה [תשובה י"ט].

125. לשון זה מצינו גם גבי שופר ולולב. ואילו גבי הזאת טמא מת בשלישי ושביעי שאינה דוחה שבת, וכן גבי טבילת כלים שאינה דוחה שבת, לא מצינו לשון זה ד"הכל חייבין".

וביאר הצ"ח במס' פסחים [ס"ד ע"א], דבמגילה שופר ולולב — הכל חייבין, וכל אחד טרוד בהם, ואינו נותן דעתו על חבריו. משא"כ בהזאה וטבילת כלים, שרק הטמא טרוד, ושאר בני אדם אינם טרודין. אלא דשם החשש דסו"ס כל אחד טרוד בטרדת יום טוב.

וגבי מילה דלא גזור, כתבו התוס' דהיינו דחמירא, דהא נכרתו עליה י"ג בריתות. ועוד, דהא אין אדם מל — אא"כ הוא בקי. והר"ן כתב, דבמילה רק האב טרוד ולא אחרים, ומדכרי ליה. והמאירי כתב, דילפינן לה מדכתיב קרא יתירא: "וביום השמיני" — למימר דאפילו בשבת מלין.

124. הקשו הראשונים, אמאי לא אוקמוה לההיא דרב הונא — כתנא דמתניתין דידן, דאית ליה נמי האי סברא, דמקדימין ליום הכניסה! ובתוס' רי"ד הקשה, מאי קמ"ל רב הונא, הא מתניתין היא! וכן הקשה הרש"ש.

והביאו הריטב"א והרשב"א בשם התוס' [אינו בתוס' שלפנינו], דהכי גרסינן במתניתין: חל להיות בשבת, כפרים מקדימין ליום הכניסה, ועיררות גדולות קורין בערב שבת, והיינו כתנא קמא דרבי [ועיי' ברמב"ם פ"א הי"ד, ובמגיד משנה שם. ועיי' בפיה"מ להרמב"ם הכא]. אמנם כתב הריטב"א, דלא גרסינן הכי. ומ"מ לא קשיא, דלא ניחא לן למשבק רבי — ולמנקט מתניתין, דלא מתפרש תנא דידיה מאן ניהו. והכי אורחא דתלמודא.

והרש"ש תירץ על קושיית התוס' רי"ד, דאי ממתניתין, הו"א דטעמא משום דכפרים בלא"ה מקדימין ליום הכניסה מטעמייהו, ולכן גם העיררות נדחין. ואשמעינן רב הונא, דאפילו לדידן, בזמן הזה, דליכא הקדמה דכפרים, מכל

וזרי אי אפשר ליתנם בשבת, להכי לא קרינן¹²⁹.

תניא נמי הכי, דנותנין מתנות לעניים ביום קריאת המגילה: אף על פי שאמרו כפרים מקדימין ליום הכניסה, גובין מתנות לאביונים בו ביום שקורין בו, ומחלקין אותן לעניים בו ביום.

ותמהינן: מאי האי לישנא ד"אף על פי שאמרו"?! הא אדרבה! משום דאמרו שמקדימין — הוא דאמרינן דגובין בו ביום, באותו יום המוקדם!?

גזירה שלא יקראנה בשבת, שמא מתוך שהוא בהול לקרותה, שהרי הכל חייבין בה — יטלנה בידו, וילך אצל בקי כדי ללמוד קריאתה, ויעבירנה¹²⁶ ארבע אמות ברשות הרבים¹²⁷.

והיינו נמי טעמא דאין תוקעין בשופר בשבת, והיינו נמי טעמא דאין נוטלין לולב בשבת, כולהו גזירה שמא ילך אצל בקי כדי ללמוד.

רב יוסף אמר טעם נוסף¹²⁸ אמאי אין קורין בשבת: מפני שעיניהן של עניים נשואות במקרא מגילה כדי לקבל מתנות לאביונים,

128. כך כתבו התוס', דעל כרחך דרב יוסף לא פליג אטעמא דרבה, דהא גבי שופר ולולב ליכא טעמא אחרינא. ומ"מ קאמר הכא טעמא אחרינא, משום דאיכא נפקותא מיהא במקדש, דליכא משום שבות, שהרי אין שבות במקדש, ואפ"ה אסור, משום האי סברה דרב יוסף.

129. כך פירש רש"י. ועיי' בשו"ת יהודה יעלה [למהר"י אסאד, ח"א או"ח סי' ר"ו] שהעיר, אמאי נקט רש"י דווקא מתנות לאביונים, ולא משלוח מנות, דהוא רישא דקרא?! ועיי"ש מה שהקשה עוד.

וביאר, דבאמת צריך להבין, מה כוונת רש"י במ"ש "וא"א בשבת", דמאי איסור יש בדבר? וצ"ל, דהיינו משום דאסור בשבת ליתן מתנה, דהו"ל כקונה קנין, וכמ"ש המג"א [סי' ש"ו ובסוף סי' י"ג]. וזהו דוקא במתנות לאביונים, שהוא רק לקבל לבר, דודאי האביון לא יחזיר לנותן המתנה, ולהכי הוה ליה קנין. אבל משלוח מנות איש לרעהו, שחזור המקבל — ושולח לו בחזרה מנות, בכהאי גוונא לא הוי קנין, רק מחלפי להו מנות — דרך כבוד. ובהדיא תנן

126. ברי"ף כתב עוד טעם, משום דלא בקיאינן בקביעותא דירחא, ומספיקא לא דחינן שבת. והקשה עליו הר"ן [ועוד], הרי קריאת המגילה — מדרבנן היא, וא"כ, אפילו אם היינו בקיאינן — לא היתה דוחה קריאתה את השבת?! עיי"ש מה שתירץ [וע"ע בצ"ח ובחשק שלמה].

127. הקשו הראשונים, אמאי לא נקטה הגמ' שמא יוציאנה מרה"י לרה"ר, ועיין בתוס' ובריטב"א.

ועיין בלשון רש"י. וכתב מהר"ץ חיות, דכוונתו לתרץ קושית הראשונים, דנקטה הגמרא שמא יעבירנה ד"א, למימר דאפילו לן בשדה ומגילה בידו, דליכא למגזר שמא יוציא מרשות לרשות, אפ"ה חיישינן שמא יעבירנה [וכ"כ תוס' הרא"ש, עיי"ש, וע"ע רש"י סוכה מג. ד"ה ויעבירנו].

ובירושלמי [פ"ג ה"ד] איתא, דהטעם שאין קורין מגילה בשבת, לפי שאין קורין בשבת בכתבי הקודש אלא מן המנחה ולמעלה [נדאיתא במס' שבת קט"ו ע"א]. ואם כן, אי אפשר לקראה בכוקר.

דהיינו, בי"ד באדר — קורין אותה אפילו ביחיד, כיון שהכל קורין באותו יום, ואיכא פרסומי ניסא גם אם יקראה ביחיד.

אבל אם קורין אותה שלא בזמנה¹³⁰, כגון בני הכפרים שמקדימין ליום הכניסה¹³¹, קורין אותה בעשרה דווקא, משום דבעינן פרסומי ניסא.

רב אסי אמר: בין בזמנה ובין שלא בזמנה, מצוה לקרותה בעשרה, ומשום פרסומי ניסא^{132 133}.

אלא אימא הכי: הואיל ואמרו שכפרים מקדימין ליום הכניסה — גובין בו ביום ומחלקין בו ביום, מפני שעניניהם של עניים נשואות במקרא מגילה, וכדרב יוסף.

והך דאמרינן דמקדימין ליום הקריאה, היינו דווקא לענין מתנות לאביונים. אבל שמחה, דהיינו סעודת פורים, אינה נהגת אלא בזמנה, בי"ד באדר, ואפילו לבני הכפרים שמקדימין ליום הכניסה.

אמר רב: מגילה, כשקורין אותה בזמנה,

דלשיתו אזיל, דס"ל שנתבטלה תקנת הכפרים — רק בזמן שלא היו מקדשין עפ"י הראיה, ובזמן רב — היו מקדשין על פי הראיה, ולהכי פליגו בקריאת הכפרים ביום הכניסה.

132. עיין בראשונים שנחלקו אי פליגי רב ורב אסי לכתחילה, אבל בדיעבד לכו"ע יצא אם קרא ביחיד בזמנה, או דלמא אפילו בדיעבד פליגי. עוד דנו הראשונים, אי בעינן דווקא " גדולים. וכן דנו אם נשים מצטרפות לעשרה. עיי"ש. והנודן הוא, אי טעמא דבעינן עשרה, היינו משום דכל דבר שבקדושה בעינן עשרה, או דלמא, דהכא היינו טעמא משום פרסומי ניסא.

ובשו"ת הרדב"ז [ח"ב סי' תרס"ה] כתב, דלמ"ד דנשים רשאיות לקיים מצות עשה שהזמן גרמן — ולברך עליהם, כל שכן הכא, דרשאי היחיד לכו"ע לקרות ולברך, והפלוגתא היא רק אם חייב לקרות. ובגליוני הש"ס תמה על הדמיון. עיי"ש.

133. כתב הריטב"א [לעיל ד' ע"א, ד"ה ואריב"ל], דמסתבר, דהך פלוגתא דווקא בקריאת היום היא, אבל בקריאת הלילה — ליכא קפידא. שהרי בני הכפרים — מקדימין ליום הכניסה, ובלילה, שעדיין לא נכנסו לעיירות — הרי

סוף פ"ק דביצה: "משלחין מנות ביו"ט וכו'". ועיי"ש עוד מה שביאר לפי זה.

130. עיין בריטב"א דן כאן, אימתי קורא המפרש בים והיוצא בשירא. די"א שדינו ככפרים, ומקדים לקרות ביום הכניסה. ומביא ראה מהתוספתא, דתניא התם: המפרש בים והיוצא בשירא — קורא בי"ג. וס"ל די"ג לאו דווקא, אלא ה"ה לי"א וי"ב.

ואיכא מ"ד, דכיון שבטלה הקדמת הכפרים, קורא בי"ג אם הוא בן עיר, דהא זמנו הוא כשחל י"ד להיות בשבת. ולפ"ז י"ג דנקט בתוספתא — דווקא הוא.

ובעל העיטור גרס בתוספתא: "קורא בי"ד". ומפרש לה בבן כרך שבא לפרוש בים, שקורא בי"ד כבן העיר, כיון די"ד הוא זמן הרוב. אבל בזמן אחר — אינו קורא כלל, לא בן עיר, ולא בן כרך. [וע"ע ברשב"א, בר"ן ובבעל המאור].

131. כך פירש רש"י. ותמהו עליו הראשונים, הא בטלה כבר הקדמת הכפרים, דהא קיימא לן כרבנן דאמרי: אין קורין אותה אלא בזמנה! והכי שקלו וטרו רב ורב אסי אליבא דר"ע? ! וכתבו הראשונים, דהיינו היכא דחל י"ד או ט"ו בשבת. ועיי" בטורי אבן.

ובק"נ [אות ר'] כתב ליישב שיטת רש"י,